

שנה י"א

גליון מס' 554

פרשת נצבים וילך

ה'תשפ"ו

בית הכנסת לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לעין - לפתח צ'
כולל אברכים לתורה - אחר הצהריים
רחוב מרדכי'ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנשט
גני הילדים
מחנות ת"ת

מכינה לשיבת קטנה כלל חסידות
ה'תר"ץ 35, אלעד

בית הכנסת
בית שטפנשט - גבעתיים
קבר הצדיק מ'שטפנשט
רחוב רמב"ם 1 גבעתיים
כולל אברכים - בית מוסד - מדרשייה
* מרכז מונדיאל לנערים

הכנסת אורחים ואמ"ל ברוגניה
למנוחת הוראים - במחנה מוראש
מחנה כפר הירוק - רחוב מ'שטפנשט
רחוב אלוזבט 2 ש"כ פאקורד - אשד - רומניה

מקוה תורה
מפעל קמחא דפסחא
וקמחא דשבתא
עור וסיוע למשפחות ברוכות בימי
החגים ושבתות השנה.

אור מנחתיו
שיעורי תורה ברחבי הארץ, כנסו חיזוק
ועזרי יחודות לעם בשבתות, בהשתתפות
גדולי המשפיעים ומכובי הדברים

הספריה הרונית ומנויין
למנוחת הוראים ופסח
וזכר הצדיקים מ'שטפנשט.

מנוח תורני
"תורת אמת" - שטפנשט
לחוצות כפר רבתי וקדושים
לכית שטפנשט - רח' ו' וחכמי רומניה.

מפעל האגנידיה
לחכמי רומניה

מספרי המנוח ויתן להשיג
במשרד המוסדות
אגנידיה לזכר מלכות שבמלכות בית דוד וי"ח ב"ח
אבות אמת - שטפנשט
- רשף קודש - רח' ו'
- סגולת מלכים - יוסף
- עלי ובה'
- ח' עניי ברת מילה,
- ח' עניי ברת אלקה,
- ח' עניי פיון הבן הקמיעת לשרית הילד
- ילמד עניי - ברח' הילמוד
- כנור של משיח - נגוני שטפנשט עתיקים
אלבום עם שני דיסקים

יו"ל על ידי מנחם
"תורת אמת שטפנשט"
הצטרפו לקבלת הגליון כל שבוע
ברוא"ל: 7172759@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

באר חפרה שרים

ילקוט מתורת רבותינו הקדושים זע"א בפרשת השבוע

הגוף והנשמה מושבעים ועומדים מאז ועד היום

אתם נצבים היום כלכם (כט. ט) 'היום' הוא לשון הווה, היינו בתמידות, כי השבועה לא היתה רק בשעתה אלא ממשיכה היא להתחדש בכל דור ובכל נפש מישראל. וכדאיתא בגמ' (נדה ל) 'משביעין אותו תהי צדיק ואל תהי רשע' נמצא שהגוף והנשמה מושבעים ועומדים הם גם יחד מאז ועד היום.

(עקבי אברכים - סאדיגורא)

כל נשמות ישראל היו באותו מעמד

אתם נצבים היום כלכם לפני ד' אלקיכם... לעברך בבית ד' אלקיך... ולא אתכם לבדכם אנכי כרת את הברית הזאת ואת האלה הזאת: כי את אשר ישנו פה עמנו עמד היום לפני ד' אלקינו ואת אשר איננו פה עמנו היום (כט. טז, יז, יח) הקשה הרה"ק בעל ההפלאה זע"א בספרו 'פנים יפות' איך יכולה השבועה לחול גם על הדורות שעדיין אינם בעולם? ותירץ עפ"י מ"ש בזה"ק (ח"א צא) דכולהו בני גשא דזמנין למהוי בעלמא כולהו אשתכחו תמן. וזהו 'אשר איננו פה' בגופו, אך בנשמתו גם הוא עומד לפני ה' אלקינו היום.

(פנים יפות)

שמחה היא בשמים כאשר יהודי חוזר בתשובה

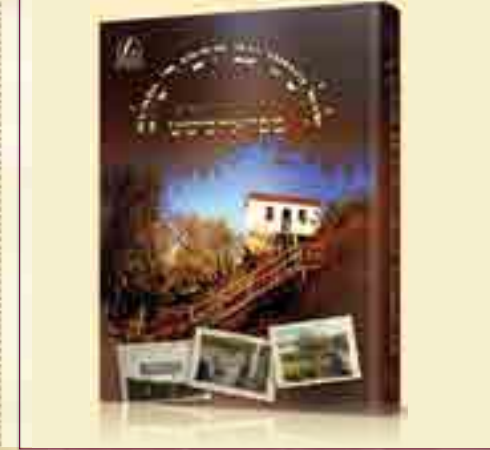
כי ישוב ד' לשוש עליך לטוב כאשר שש על אבותיך (ט) הנה אדם שהוא נמצא מטה מטה בדיוטא התחתונה ומתחיל להתקרב ולשוב להקב"ה יש להקב"ה שמחה גדולה מזה, וכמו שכתב הרה"ק מלעכוויטש זצ"ל וז"ל: כשאדם עושה תשובה הריהו מהפך את הרע לטוב וזו היתה כל תכלית הבריאה להפוך רע לטוב, וזהו גדלותו של בעל תשובה שחז"ל אמרו (ברכות לז) כי במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד כי הוא מהפך הרע לטוב, וזהו 'לשוש עליך לטוב' ש'כביכול' יש לו שמחה להקב"ה מתשובתך שאתה מהפך הרע לטוב,

שלושה ספרים נפתחים לתורת הרה"ק רבי שלום מפראדישט

50 צדיקים שהיה להם קשר עם רבי שלום מפראדישט. הארץ וספורי קודש לפי חודשי השנה מסודר לפי תאריכים לשמן ריון בו הקורא יוכל לקיים את הסגולה המפורסמת מיר ליל שישי בקביעות

בשעה טובה הגיע כבר להנחיות

גורסא ירושלים - סאטמאר ב"ב - גיטלר ב"ב - חנות קודש חובש ישמח ישראל ביתר

למפיצים או הנוטות בטלפון משרדי מוסדות שטפנשט רחוב מרדכי'ל 13 בני ברק 03-5790303
או במשרדי ת"ת שטפנשט רחוב הר"ף 35 אלעד

'כאשר שש על אבותיך' כדרך שהיה שמח בעבודת האבות הקדושים שעשו תמיד רצונו ונחת רוח לפניו.

(תורת אבות - סולנים)

הצדיק מתבודד בחדרו ומשפיע 'תשובה' על ישראל

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל (א. א) מעשה 'שהיה אצל הרה"ק ר' אשר'ל מראפשיץ זי"ע שפעם אחת בא אליו איש אחד והשתתה בצלז כמה שבועות עד ביום מן הימים אמר איש בליבו הנה זה כמה אני יושב פה ואני חפץ לנסוע, ועדין לא הורה לי הרבי איזה דרך לעבודת הבורא, והשכים האיש בבוקר ופנה לחדר הרבי הק' במחשבה לאמור לו שיגיד לו איזה דרך בעבודת ה', ופתח הדלת ונכנס לחדרו ומצא אותו מתהלך בחדרו אנה ואנה כדרכו בקודש, ומיד פתח הרבי הק' בדברו אליו: "כתיב 'וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל' וכי משה הלך מבית לבית לכל אחד ואחד ואמר לו דבר ה'?" אלא שהפירוש הוא שמשה התהלך בחדרו אנה ואנה בדביקות 'וידבר את כל הדברים האלה אל כל ישראל' וכך באופן זה תוך הילוכו בחדרו הוא דיבר לכל אחד ואחד והאיש אשר שמע את הדברים נסוג מהחדר בלא שדיבר אף דיבור באומרו שהנה קבל תשובה על מחשבותיו, והיינו כי על ידי שהצדיק עובד ה' בחדרו מאיר אור עבודת ה' לכל אחד ואחד בלבד.

(אמרי יהודה - הגה"ק ר' יהודה לייב מברעזאן זצ"ל)

ואפילו בהסתרה...

ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא (לא. יח) הנה לכאורה יש כאן תמיהה גדולה, אין אפשר שהקב"ה יסתיר פניו מישראל חלילה, ואין יהיה להם חיות ותקומה ממצב זה, שהרי כל חיותם של ישראל עם קרובו שנקראו בניי למקום. אך הדנה משל הוא למלך שעשה כמה מחיצות באחיות עינים לפני היכול שלא יוכלו ליכנס אליו, ונסתתר שם, ועשה חומות אש ונהרות גדולים באחיות עינים הכל להסתתר מפני בניו. והנה מי שהיה חכם נתן לבו לדבר: אין אפשר שאביו הרחמן לא יתראה להראות פניו

לבניו וידידיו אין זה כי אם אחיזה עינים, והאב רוצה לנסות אם ישתדל הבן ויתאמץ לבוא אליו, ובאמת אין שום הסתרה, ואכן מיד כשמסר נפשו לילך בנהר נסתר בו בנהר, וכן בכל המחיצות עד שבא להיכל המלך. ויש טיפש שירא להתחיל לעבור המחיצות, ויש שעובר המים וחוזר מפני החומות והאש והנמשל ידוע. והנה מי שמוסר נפשו ועובר בכל המחיצות דוחק עצמו עד שבא אל המלך אז יכול למעלה יותר גדולה מכולם.

(דגל מחנה אפרים)

הבטחה טובה לישראל - ואנוכי הסתר אסתיר

ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא (לא. יח) ולא אביט על כל הרעה. ולא אחשוב להם עון ח"ו ואפשר לומר כי טמון כאן ברכה. והיינו כי הלשון 'פנה' הוא כמו 'ואנוכי פניתי הבית' אשר פירושו שהסירו את אלוהי הניכר ובזכות זה אסתיר פני ולא אביט על הרעה שנמצא בהם חס ושלום אלא אדרבה היא הבטחה טובה לישראל.

(תולדות יצחק - הרה"ק רבי יצחק מנשכ"ז זי"ע)

במסותרים תבכה נפשי

ואנכי הסתר אסתיר (לא. יח) מעשה שהיה כך היה: פעם אחת נכנס אחד מנכדיו של הרה"ק ר' ברוכ"ל מעז'בו'ער זי"ע להיכלו של זקינו ודמעתו על לחייו שאל אותו זקינו הרה"ק ר' ברוכ"ל לסיבת בכיו, וענה לו נכדו - מתוך בכי - ששיחק עם חביריו בחוץ - במשחק מחבואים - ואחד מהחברים נחבא וחביריו היו מחפשים אותו, וכעת אני נחבאתי ואני מחכה כבר חצי שעה בתוך מחבואי ואין אחד מחפש אחרי! מיד נתרגש הרה"ק ר' ברוכ"ל ואמר הנה כן הדבר

זכרון להולכים

ההיסטוריון הנודע לקורות החסידות הרב יצחק אלפסי ז"ל

על האנציקלופדיה לבית רוז'ין

האנציקלופדיה לבית רוז'ין 'מלכות שבמלכות' בהוצאת מכון 'תורת אמת' שטפנשט פרי יצירתו של החוקר הנודע רבי יצחק אלפסי ז"ל אשר יחד עם יבלחט"א נשיא המכון הרב"ג אברהם יעקב סלמון שליט"א הוציאו מתחת ידיהם פרויקט ענק ויצירת מופת שטרם נראתה בשדה הספרות המחקרית ההיסטורית הכללית ובבית רוז'ין בפרט, יחד עם אמן הרגש פורץ הדרך הרב יואל וקסברגר אשר ניחן בקולמוס הלב לחבר את העבר העתיק וההיסטורי לדורנו אנו, אשר השקיעו לילות כימים בליטוש התמונות ומסמכים הרבים הפזורים לאורכם של כאלף עמודי הספר בשני כרכים מהודרים ומשובחים בנייר כרומו צבעוני יקר ערך ומשובב לב.

לאחר דברי הקדמת הרב אלפסי, מופיעים דברי המבוא וההקדמה של הרב סלמון, תחת הכותרת 'בפתח בית המלכות', ובו פרק 'לדרכו של ספר המלכות', 'ניצוצות מבית המלכות', ו'במעלות הלימוד על בית המלכות'. לאחר דברי ההקדמה הארוכה מגיע פרק מופלא בשם 'ביטויי גדולי הצדיקים בדורו על רבי ישראל מרוז'ין' ובו ל"ג צדיקי דורו בביטויים מפליגים ומעוררי השראה.

פה מוצא את מקומו פרק 'בית רוז'ין מאז ועד עתה' תקציר אנציקלופדי לתולדות ראש השושלת וחצרות בית רוז'ין מאז ועד היום, ובהם 17 חצרות מגזע בית רוז'ין ומגזע צדיקים שהושפעו מבית רוז'ין, לסיכום מופיע הפרק 'בית רוז'ין בארץ ישראל' ובו 9 חצרות הפעילים כיום כמרכזי חצרות בבית רוז'ין.

מאמרו המרתק של הגאון הגרמני ל' לנדא זצ"ל רבה של בני ברק על 'שושלת בית רוז'ין - להביא לימות המשיח', מסכם בבהירות ובעמקות מחשבתית את תמצית משנתה של בית רוז'ין באספקלריית תורת החסידות מאז נשיא ישראל, תקופת האריז"ל, תקופת הבעש"ט חידוש תורת הבעש"ט בעניני ההשגחה פרטית, שושלת רוז'ין ותפקידה להביא לימות המשיח, עד גילוי האלוקות שיתוסף לעתיד לבוא, ויכולת הרב המגיד לצאת מהחדר ולהריח אם המשיח הגיע.

לצד האיגרת המפורסמת של הרב"ק רבי מנחם מנדל מויטפסק זיע"א "היה היה דבר השם ביד הבעל שם, ויגזור אומר ויקם, אחד היה, ומהקדמונים לא קם כמוהו, ואחריו לעפר מי יקום. ופירושו של הסבא קדישא מרוז'ין להבין סוד ותוכן אגרת הקודש.

קרוב למאה ערכים מלאים מזן אל זן ומתובלים בכ50 תצלומי חפצי קודש שהיו מאוצרם של רבוב"ק לבית רוז'ין לדורותיהם. כן מופיע סדר ההילולא דצדיקא לפי חודשי ותאריכי השנה. בסוף כרך הראשון מובא אוסף סגולות יקרות ערך 'על ישראל סגולתו' לקט סגולות שגילה בסודו הרב"ק רבי ישראל מרוז'ין זיע"א אשר נפוצו ונתקבלו בקרב שלומי אמוני ישראל.

כתוספת מיוחדת לספר המקיף ביותר שנכתב על בית רוז'ין צורף האילן הקדוש, ובו תרשים גזע עץ רב פארות וענפים ועלים, משובצים לפי סדר ותבנית מיוחדת, הגורם להבין בסדר נאה את סדר היחס של אבות השושלת וצאצאיהם אחריהם עד ימינו אנו, יצירת מופת העומדת בפני עצמה, גם ללא כרכי האנציקלופדיה המפוארת. מהדורת הספר אולה מן השוק זה עידן ועידנים, נותרו עותקים ספורים המיועדים לאספנים ולמביני מדע, ותקוות כולנו כי בקרוב נתבשר בהוצאתו המחודשת מאירת עיניים של מהדורה חדשה ומפוארת מכריז האנציקלופדיה לבית רוז'ין, להרוות את צמאונם של מבקשי החכמה בתורת החסידות ובהיסטוריה המפוארת של צדיקי השושלת, שפעלו כל ימי חייהם להביא לימות המשיח.

בד"ה - יום ה' י"ד לחודש אלול התשפ"ו הלך לעולמו הרב ד"ר יצחק אלפסי ז"ל, נולד ב' בתשרי ה'תר"צ נלב"ע י"ד אלול תשפ"ו, ר' יצחק היה מפורסם כהיסטוריון וחוקר חסידות, מחברם של ספרים רבים על תולדות תנועת החסידות, וכן עסק בתולדות העלייה לארץ ישראל. הלווייתו התקיימה בעש"ק כי תבוא אל הארץ בהשתתפות מכרים ומוקירים רבים ורבנים ונכבדים ונטמן בבית החיים בקריית שאול בת"א.

הרב אלפסי ז"ל נואם בהתוועדות חסידים בבית המדרש שטפנשט בבני ברק, נראים הגה"צ אב"ד קראלי זצ"ל, הגה"צ ר"י הופמן זצ"ל ר"מ בבית המדרש וילחט"א הגה"צ ר"מ שטיין ראש הכולל והגראי סלמון שליט"א

תולדות חייו

נולד בתל אביב, בליל יום הכיפורים, י' בתשרי ה'תר"צ, לאביו הרב"ח ישראל אלפסי ז"ל מוותיקי חסידי גור ומראשוני התעשיינים בתל אביב. ר' יצחק אלפסי עצמו היה קשור לאדמו"רים מגור "הבית ישראל" ו"הפני מנחם". זיע"ע. בשנות התש"י התעסק רבות בעריכה של כתבי עת, ותולדות החסידות כמו כן בין השנים תשמ"ד - תשנ"ד היה עורכו של העלון "שבת בשבתו" אחד מראשוני עלוני פרשת השבוע, בהיותו תושב תל אביב שימש גם כרב בית הכנסת "קוממיות אברהם", מיסודו של הרב הראשי ואף הוסמך ממנו לרבנות בבית כנסת זה שימש כרב לאחר פטירת הרב הראשי.

עבודתו המחקרית

אלפסי כתב למעלה מ-90 ספרים. על דרך עבודתו כתב: "מבני הדור הקודם אנו הכול נכתב בכתב יד, ללא מחשבים וללא עוזרים". הוא הראשון שעסק בתחום ריכוז הביוגרפיות החסידיות בצורה אקדמאית, והתייחד בימיו בעבודתו הגנאלוגית המקצועית. בספריו, ייחד ערכים נכבדים למאות ואלפי דמויות של חסידים אלמונים וצדיקים נשכחים שאילולי עבודתו היו נשכחים. מחקריו זכו להכרה הן בחוגי החסידים והן בקרב אנשי המדע, והם מהמקורות היסודיים המלווים את כל מי שעוסק בתחום. הוא זכה במהלך השנים בפרסים רבים על מחקריו.

בחדר העריכה של האמן ר' יואל וקסברגר היו עובדים מקרוב אחר עבודת הגרפיקה בדפי האנציקלופדיה

דברי הקדמת הרב אלפסי לספר האנציקלופדיה לבית רוז'ין

החסידות הותיקה ביותר בישראל, היא החסידות של בית מזריטש-רוז'ין, המסתעפת מדור לדור ומבן לבן, מאז המגיד הגדול ממזריטש - רבי דוב בער, ממלא מקומו של הבעש"ט יוצר התנועה. הוא שעשה את החסידות לתנועה הגדולה ביותר בישראל לטובה ולברכה.

לראשונה מופיעה לפנינו הגלריה הנהדרת הזו, של מנהיגי החסידות המזריטשית-רוז'ינית, "בהרכב מלא". שכן ספרים על אישי הזרמים השונים בשושלת הזו נכתבו על ידי רבים והם נזכרים כולם יחד, לטובה, בספר זה.

אני מוקיר תודה לנאמן חסידות זו, רבי ברוך טרקטין, שסייעני רבות בהקשר לצדיקי החסידות ברומניה. דבריו וסיפוריו האישיים מובאים בספר יישר כחו של רבי ברוך, איש רב פעלים לתורה שזכה להיות יקיר העיר תל אביב..

יישר-כח אמיתי להרב אברהם יעקב סלומון שליט"א, רב קהילת שטפנשט ומייסד מוסדות מפוארים על שם הצדיק משטפנשט, אשר מאז מצאתי אותו גיליתי שהוא בעל שאר-רוח, שאין עוד כמוהו מי שעשה להנצחת מורשת רוז'ין, ובמיוחד לאותו צדיק מופלא, מנהיג דורו, הצדיק רבי אברהם מתתיהו משטפנשט זי"ע. בנוסף לכל המפעלים המבורכים שהעמیس על שכמו, נטל גם מפעל זה לפארו ולרוממו, עד שקיבל על עצמו להוציא ספר זה בהידור וברוב חן. בטוחני כי זכות הצדיקים המוזכרים כאן בספר וזכות מעשיהם ופעליהם לברכה ילוו אותו ואת כל העוסקים עמו במלאכת הקודש להיותם מליצי יושר, וכפי שכבר נאמר 'כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו'. גם כאן נוסף ונאמר מה שידוע בשם הבעל שם טוב הקדוש, שעיסוק בסיפור מעשי הצדיקים ותולדותיהם הוא כעיסוק במעשה מרכבה. ויהי רצון שזנכה לאוקמיה שכינתיה מעפרא ולקירוב הגאולה השלימה במהרה דידן, אמן.

יצחק אלפסי
המחבר

כריכת האנציקלופדיה מעשה אמנות

חברי מכון 'תורת אמת' שטפנשט שליט"א הרב סלמון הרב ברזל והרב ליפשיץ יחד עם מר ברוך טרקטין ז"ל בעת שתיית לחיים להוצאת האנציקלופדיה בבית הרב אלפסי ז"ל, במהלך השקת הספר התרגש הרב אלפסי ואמר שלכבוד המעמד בו משתתפים המגיד הקדוש וצאצאיו הצדיקים הוא חייב להלביש כובע וחליפה

האנציקלופדיה הרוז'ינאית. ואכן, כבר למחרת היום! התייצב הרב אלפסי בביתו עם ארגון כתבים שבו ריכז את כל החומר הרוז'ינאי, ובהם מחקריו, מאמריו, וכתבות שכתב במרוצת השנים מעל גבי עיתונות התקופה, כאן החלה מסכת מרתקת של עבודה מחקרית כדי להכשיר את המאמרים לכדי ספר אנציקלופדי ראוי, ראשית היה צורך לערוך את המאמרים שיהיו אחידים בתוכנם, שכן מאמרי עיתונות לא תמיד מביאים את הערך המקיף על האישיות הנכתבת, כמו כן ערכנו מאמר פותח כעין תעודת זהות אחידה על כל אישיות מדמויות האנציקלופדיה, ולסיום היה צריך לאסוף את מאסף התמונות הנדיר והמקיף לצד צילומי האגרות, צילומי העתקי שערי הספרים, וחתומות יד קודשם של צדיקי השושלת, כמו כן היו גם חסרים ערכים נוספים שלא באו בכתובים הקיימים, לצד שושלות נשכחות מהגזע הרוז'ינאי שהיה צורך להשלים ולהוסיף כעת, הרב אלפסי שמח ועלז בכל שלב ושלב של התקדמות עריכת הספר, והיה נראה שהוא מקבל חיות עצומה מהעבודה אף שהיא נמשכה שנים מספר, במהלכה אף ביקר מספר פעמים בלשכת האומן הרב יואל וקסברגר בב"ב, שלקח על עצמו את מלאכת הינדוס ואדריכלות הספר ברמה ובתוצאה שלא נראתה עד אז הן בין ספרי הרב אלפסי והן בין האנציקלופדיות

האנציקלופדיה 'מלכות שבמלכות' לבית רוז'ין - העבודה המופלאה והאחרונה שביצע עלי אדמות

במסגרת מחקריו ועריכת ספריו, זכה ר' יצחק אלפסי ז"ל לערוך את שני כרכי האנציקלופדיה המיוחדים 'מלכות שבמלכות' לבית רוז'ין שיצאו לאור על ידי מכון 'תורת אמת-שטפנשט' מיסודו של ראש המוסדות ורב קהילת שטפנשט הגה"ח רבי אברהם יעקב סלמון שליט"א.

אודות מפעל ספרי האנציקלופדיה סיפר הרב סלמון שליט"א: את הרב אלפסי ז"ל הכרתי מפגישות אצל הרב משה פלר ז"ל מו"ל ספרים תל אביבי ידוע, הסטוריון וידען וספרא רבה בזכות עצמו, המפגשים עם שני ידעני עולם אלו בתחום הספרות ושדה הספר הייתה חוויה אינטלקטואלית יוצאת דופן, יכלת לשבת מרותק ולהאזין למשק כנפי ההיסטוריה שנפק מפום שני הסופרים והחוקרים הגדולים הללו מבלי לחוש איך שהזמן עובר, יום אחד פגשתי ברב אלפסי בחתונה באולמי מודיעין, בהמתנה לחופה, התגלגלה שיחה אודות הספרים שעדיין לא הוציא לאור, הרב אלפסי תינה בפניי כי על בית רוז'ין עוד לא הספיק להוציא ספר, וכי על רומניה כן הוציא כבר 'החסידות ברומניה', על אתר הצעתי לו להוציא לאור את

החסידיות המקובלות עד אז, לקראת סיום עריכת הספר נערכה חגיגת השקת הספר במשרדי מכון תורת אמת שטפנשט, ואז גילה הרב אלפסי את סיבת היותו כל כך שמח על הוצאת הספר והן את סיבת היותו חרד להתמשכות ההוצאה והעריכה שנמשכה כאמור שנים מספר, הרב אלפסי סיפר שבאחד מביקוריו אצל כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א הוא שאל אותו: "סאיז שוין הונדרעט? דהיינו האם הגעת לספר מספר המאה, הבנתי ממנו אמר לנו הרב אלפסי בחזרת קודש כי אל לי להדפיס או לערוך יותר ממאה ספרים, ומכיון שזה הספר המאה שלי אני מבין שזה הספר האחרון שאערוך, ועם הספר הזה אני יעלה לעולם העליון ודרכו אכנס להיכל המגיד הגדול ממעזריטש ושושלתו הקדושה, על כן אני כל כך עוקב אחרי התקדמות שלבי ההוצאה, ואכן מיד לאחר הדפסת הספר נחלשו כוחותיו ולא ערך יותר ספרים כלל.

נחזור לאותו ערב השקת הספר במשרדי מכון תורת אמת, לאחר שתיית לחיים ואמירת דברי ברכה מפי חברי המכון אץ-רץ רבי יצחק אלפסי עם האקזמפלר הראשון והבודד שהיה אותה עת בידו וביקש להכנס להיכלו של כ"ק האדמו"ר

ה'עקבי אבירים' להראותו את הספר ולהתברך מברכות קדשו, האדמו"ר ה'עקבי אבירים' אמר לרב אלפסי שיתן לו הסכמה כתובה על הספר, אולם ארבע ימים אחרי המפגש המרגש של הרבי עם הרב אלפסי וספר האנציקלופדיה עלתה נשמתו של הרבי בסערה השמימה ביום י"ט טבת תשע"ג, היה זה בדיוק ערב שנת 2400 להסתלקות המגיד הגדול ממעזריטש, הרב אלפסי אמר לנו אז: אמרתי לכם שעם הספר הזה אני יעלה לשמים, והנה אתם רואים כי הרבי הקדימני, וכל אדמו"ר השושלת הכתובים בספר הזה עברו לפני הרבי בטרם הסתלקותו כבני מרון והיה זה כעין פרידה של הרבי מכל צדיקי השושלת הכתובים בספר הזה.

האם החסידות חולה היא שצריכה דוקטור?...

באחד הביקורים שלנו אצלו השמיע לנו אמרה שנאמרה בדרך צחות אך משקפת את מפעל חייו, בהיותו חתן אצל משפחת ברטלר מחסידי וויזניץ ערך פעם ספר 'אנציקלופדיה לשושלת וויזניץ' - מלכות שבמלכות, וכשהוכנס הספר הוכנס לכ"ק

האדמו"ר ה'ישועות משה' מוויזניץ שכאשר ראה בראשונה את הכריכה עליה היה כתוב "ד"ר יצחק אלפסי" שאל הרבי: האם החסידות חולה היא שצריכה דוקטור?... ואכן היסטוריית החסידות על נבכייה ורובדיה נמשטשו וכמעט ונעלמו לגמרי לאחר שנות השואה, ולולא טיפולו המסור של ר' יצחק אלפסי מי יודע כמה פרטים חשובים ונחוצים בהיסטוריית החסידות היו שוקעים בתהום הנשיה. ולכן היא היתה צריכה "ד"ר" וחוקר מקצועי, שהשאיף חותם לדורות, ומפעל חיים שעוד רבות משמשאת הוגי ולומדי היסטוריית החסידות, וישמש את בני הדור הצעיר ולטובת המתעניינים והמתחזקים אחר משעוליה ואורחותיה ונתיבותיה של גדולי וצדיקי עולם החסידות, עולם שהיה וכמעט נעלם ועתה שב ומזהיר בזכות מפעלו של הרב אלפסי ז"ל.

במשרדי מכוננו קיימים לע"ע עותקים בודדים בלבד מאנציקלופדיית בית רוז'ין, המיועדת לאספנים ומבני מדע, עדי נזכה להדפיסה שוב בעגלא ובזמן קריב. יהי זכרו ברוך

הרב יצחק אלפסי מציג לאדמו"ר זצ"ל מסאדיגורא את העותק הראשון של האנציקלופדיה ימים אחדים לפני הסתלקותו לשמי רום

המשך מעמוד 1

אצל הקב"ה 'בביכול' שהוא מסתיר את עצמו כדכתיב 'ואנכי הסתר אסתיר פני' והקב"ה רוצה שבני ישראל יחפשו אחריו, ומה גדול הצער 'בביכול' של הקב"ה כשאין בניו - עם בני ישראל, מחפשים אחריו.

שלימות התורה היא רק ע"י תורה שבע"פ

וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמם (לא ר) יש לפרש תורה עד תומם שהיה משה רבינו ע"ה מקשר תורה שבכתב לתורה שבע"פ וע"ז התורה היא תמה בשלימות. כי זולת תורה שבע"פ אין פירוש לתורה שבכתב. וזהו עד תומם שתהיה בשלמות.

(תולדות יצחק - הרה"ק רבי יצחק מנשכ"ז זי"ע)

שבת סליחות

שבת שמתקנת ומרוממת את כל שבתות השנה

כתב הרה"ק ה'ישמח ישראל' מאלכסנדר זי"ע כי שבת זו יש בה כוחה לתקן כל ימות השנה, וזאת על פי מאמר חז"ל 'יום אחד בשנה חשוב שנה' (ר"ה ב) וזה לשונו: שבת זו שהיא שבת האחרון מהשנה שעברה, הוא נעוץ סופו בתחלתו. ועל ידי שמירתו בקדושה ובטהרה, נוכל לתקן את כל מה שפגמנו, בכל שבתות השנה שעברו. שאמרו צדיקים הקדמונים זצ"ל כאשר אם ירים איש את קצה המטה יתקומם כל המטה כן כאשר יתקן איש ביום האחרון יתקן כל הזמן.

בשבת זו מקבלים את ההשפעה לכל השנה הבאה

כתב הרה"ק ה'בית אהרן' מקארלין זי"ע להסביר דמכיון דשבת לפני הרגל הוא הכנה להרגל לכן נקראת שבת זו בשם תחילה למקראי קודש, כי הרי שבת נקרא 'קודש' ורגל נקרא 'מקראי קודש', ומכיון

חלילה לא יהיו נקראים גוי אחד, וא"כ בביכול מניח תפילין שאינם כשרים, עכ"ל.

ופירש מרן מרוז'ין זי"ע ע"פ זה את המשנה בסנהדרין (מז), ר"מ אומר בזמן שאדם מצטער שכינה מה אומרת? קלני מראשי קלני מזרועי וכו'. והנה, היות שאין צער ויטורים בלא עוון (שבת נה), א"כ אין אז ישראל גוי אחד בארץ, ונמצא שכביכול התפילין פסולין ח"ו, וזהו שאומרת השכינה "קלני מראשי קלני מזרועי", רצ"ל מהתפילין שבראשי ושזרועי.

וזהו "עשה למען פארך", "הושענא למען פארך", שהרי "פארך" נקרא תפילין, כדאיתא בדברי חז"ל (ברכות יא) על הפסוק (יחזקאל כד, ז) "פארך חבוש עליך", ר"ל שאנו מתפללים שהקב"ה יעשה למען "פארך" וימחול עוונותיהם של ישראל, כדי שיהיו התפילין שלו כשרים. ("עיריין קדישין")

עשה למענך והושיענו

האדמו"ר רבי נחום מרדכי מטשורטקוב היה אומר בשם הרה"צ מברדיטשוב זצ"ל, שהיה ממליץ לפני הבורא יתברך שישפיע לישראל פרנסה בהרחבה, ואמר: "מה יעשו ישראל כשתהיה להם הרחבה? הלא הכל עבורך, ריבונו של עולם, הלא יקיימו בהם מצוותיך, יקנו תפילין ומזוזות, ישלחו ילדיהם לתלמוד תורה, וכדומה. אם כן, כל כמה שתעשה ותכתוב גזרות טובות על ישראל, הרי אתה עושה למענך בכדי שיקיימו מצוותיך."

עשה למענך אם לא למעננו

ביאר מרן הסב"ק מרוז'ין כוונת הבקשה, שאנו מבקשים מהשם יתברך "עשה למענך" וגאלנו, היינו כי למה יאמרו הגוים איה נא אלוהיהם (תהלים עט), ו"אם לא", כלומר אם תאמר שאתה סבלן ותוכל לסבול עליך מה שאומרים עליך, אזי "למענך" תעשה, כי אין אנו יכולים לסבול עלינו מה שאומרים עליך.

שהרגל מקבל חיות וקדושה מן השבת, לכן נקרא השבת קודם הרגל 'תחילה למקראי קודש' שהוא קודם הרגל והרגל מקבל ממנו חיות וקדושה. וסיים שם: לכן קורין זה הפרשה קודם ר"ה 'אתם נצבים היום' היינו שצריך כל אדם להיות נצב לפני הקב"ה קודם ר"ה.

"עשה למען פארך"

פעם ביום-הקדוש, כשהגיע הרה"ק המגיד מטשורטקוב זצוק"ל לתפילת "עשה למען פארך", געה שעה ארוכה בבכייה. אחר-כך פתח ואמר בקול: 'ריבונו של עולם, בוא וראה! חכמינו ז"ל דרשו פאר - זה תפילין' (ברכות יא), והנה, כל אחד מישראל כשהתפילין שלו נופלים לארץ, יש שמתענה ויש שנותן צדקה, ואפילו הפחות שבפחותים מישראל שאינו מתענה ואינו נותן צדקה, מגביה את התפילין שלו וגושק אותם. ואתה, ריבונו של עולם, התפילין שלך נפלו לארץ ועדיין אינך מגביהם ומרימם? כי מה כתוב בתפילין שלך, 'מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ' (דברי הימים א יז, כא), הרי ישראל נפלו לארץ והם בשפל המצב, ואין אתה מרימם!.

(מאורי אור)

עשה למען "פארך" - "הושענא למען פארך"

אמרו בפני הריז'נער הק' בשם הרב הקדוש מבארדיטשוב זי"ע, שפעם אחת המליץ טוב בעד אבוב"י לדרכו בקודש, ואמר בזה הלשון: "יבש"ע, מוכרח אתם למחול עוונותיהם של ישראל. אם תשא חטאתם הרי טוב, ואם אין ח"ו, אגלה הסוד שאתה חובש כביכול תפילין פסולים חלילה. דאיתא בגמרא (ברכות ו) "מנין שהקב"ה מניח תפילין? שנאמר (ישעיה סב, ה) נשבע ה' בימינו ובורע עוון, ובתפילין דמרי עלמא מה כתיב בהו? מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ (דה"א יז, כא). ועתה, בזמן הגלות, ישראל הם בשפלות ומדוכאים בעוני וגלות, ואם לא תמחול עוונותיהם

אשאלה ממונו מענה לשון

בעל-התפילה שנבחר להתפלל לפני העמוד, הוא כפשוטו שלוחם של ציבור המתפללים. עפי' הפוסקים מוטלת על שליח הציבור החובה להיערך לכך מראש בהכנה והתבוננות בנוסח התפילה שלפניו.

אמנם מהפוסקים משמע כי גם כל אדם ולא רק הש"ץ מחוייב בדבר, ויש שהחמירו לא רק בתפילות המועדים אלא אף בתפילה רגילה בימות החול. על כך מסופרת העובדה שקרתה אצל הצה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע. היה זה פ"א בעת שהיה לו יאראייט והיה אמור לגשת לעמוד, וביקש מהגבאי ר' שלום פויגל להביא לו סידור כדי שיוכל "זיך פאהר האלטיין" (להתבונן) בנוסח התפילה. כך עמד ושינן לעצמו "הנה כאן אמרים חצי קדיש ואח"כ ברכו' ואח"כ ברכות ק"ש ובהמשך עוד חצי קדיש וכו'. והגבאי ר' שלום עומד ותמה, וכי הרבי צריך להתכונן לתפילה אותה הוא מתפלל כבר אלפי פעמים? בהרגיש הרבי בתמימתו, נענה ואמר לו, כי אם כתוב בשו"ע שהש"ץ צריך להתכונן הרי שאין מנוס מכך. אמרו, כי לא עברו ימים רבים ולר' שלום היה לו יאראייט וירד לפני התיבה. והנה, רק התחיל להתפלל, טעה באמירת נוסח הקדיש וכו', וכך גם בהמשך בשינוי תוספות וכו' היתה תפילתו רצופה מהמורות, כאשר בקושי עלתה בידו 'לצאת בשלום' מתפילתו לפני העמוד. לכשסיים, נתחייך אליו הרבי באומרו אליו, כי להבא לא יזלזל והוראת השו"ע לחזן להתכונן לפני שיריד לפני התיבה...

אבתריה, כד חזינוהו לשמיעה ואבטליון דהו קא אתי שבקוה לדרידה ואזלו לבתר שמעיה ואבטליון, לטוף אתו שמעיה ואבטליון לאפסור מיינה דכהן גדול, אמר להן ייתון בני עממיא לשלם, אמרי ליה ייתון בני עממיא לשלם דעבדו עובדא דאהרן ולא לייתי בני אהרן לשלם דלא עבדי עובדא דאהרן, ופירש"י דעבדי עובדא דאהרן, ורדפי שלום עי"ש. והדבר תמוה, מאי שנא דנקטו בלשונם המדה טובה ההיא יותר מכל מעשים טובים שהיו בהם נגד הכהן שהיה בימיהם שהיה בו איזה צד קנאה ושנאה. ונראה לבאר על פי דברי מורנו הגאון מהר"ב זלה"ה [- מורינו רבי דוב בער המגיד ממעזריש] על רבי ישמעאל בן אלישע שנכנס להקטיר קטורת וראה אכתיאל קה"ה צבאות ואמר לו ישמעאל בני ברכני וכו' [ברכות ז]. שרבי ישמעאל הגם שהיה גדול החכמים, לא בזכותו לבד וזה להמראה נפלאה, כי אם על ידי "הקנה" התנא, שהיה בימיו והוא הרימו ונשאו בקדושתו כדרך הצדיקים להרים הש"ץ בקדושתו ועל ידו זכה לכל אלה ע"כ. ובדאי מורנו הצדיק אמר אלו הדברים על פי רוח קדשו שהופיע עליהם, אכן על פי דבריו ועל פי שכלנו נראה לומר כי מסתמך הכהן שהיה בימי שמעיה ואבטליון בבית שני ולא היה כל כך כהוגן, מסתמך לא וזה לעלות לקדש קדשים ביום הכיפורים על אף על ידי שמעיה ואבטליון שהיו אז ראשי הדור והם הרימוהו ונשאוהו לצאת המדרגה. ולכן השיבו לכהן גדול שלא יתגאה עליהם, כי הם עבדו עובדא דאהרן. פירוש, שעיקר העבודה היום היה על ידיהם, והבן.

ובספר "נועם אליעזר" מהרה"צ מסקולען זי"ע, מביא זאת ביתר ביאור: שמעתי מאחד מנכדי אדמו"ר הק' ישראל מרח"ץ בשם זקינו זי"ע ועכ"ל, שאמר "עשה למענך אם לא למעננו", שהכוונה "עשה למענך" כי הרי "ענינו אנוכי בצרה", ו"אם לא" - כי עוד אינך חפץ לעשות "למענך", אז "למעננו" - עשה למעננו באשר כבר כשל כח הסבל ואנו כבר חפצים להיושע.

(עיריין קדישין השלם)

דע לפני מי אתה עומד

על מרן הסבא קדישא הרה"ק מרח"ץ זי"ע מסופר שבאחד השנים לא נכנס לאמירת הסליחות בזמן שנקבע, הציבור חיכה לבואו של הצדיק ואף אחד לא העז להיכנס לראות מה קרה אצל הצדיק, רק בנו הלך להביט מבעד החלון של חדר קדשו של הצדיק, וראה איך שהצדיק שוכב על הרצפה ובוכה, וכיון שראה הסב"ק את בנו עמד על רגליו הק' ואמר, כשאני הולך לומר "לך ה' הצדיקה ולנו בושת הפנים" אני חושב מי ה"לך" ומי ה"לנו" ואיך אני יכול להתפלל לפניו ית"ש "ווי אזוי קען איך זיך שטעלן דאווענען".

(דרכי הצדיקים)

כח התפילה של השליח - ציבור מכת צדיק הדור

דברי המגיד הקדוש מקוויניץ בספר "עבודת ישראל" בענין התעלות הש"ץ בזכות הצדיק המתפלל עמו

בגמרא (מסכת יומא עא) ת"ר מעשה בכהן גדול אחד שיצא מבית המקדש הוה קא אזלי כולי עלמא

ימי הרחמים והסליחות

כאשר יפעם הלב בקרב החי, כך פועמים היו דברי התורה במוחו השנון של הגאון האדיר מסטאנוב, יומם ולילה לא ישובות, וכאשר השתררה אותה דממה שבין פרישתו של בעל-התפילה מן העמוד ובין גישתו של הבעל שם טוב אליו, עלה בזכרונו מאמר תוספות אחד שבש"ס, ועד שלא השגיח בו להסיטו לצדדין מפני הסליחות הנאמרות עתה בציבור, צצה ועלתה לעומתו קושיה קשה כברול אשר לית נגר ובר נגר שיפרקנה. קושיה גוררת פיראד ופיראד גוררת פיראד גדולה הימנה, ומוחו של הרב מסטאנוב מונח לו אי שם בים התלמוד, נאבק נואשות בנחשולים ובמשברי ים אימתיניים, ומנסה למצוא נתיב בוטח ואי זה הדרך ישכון אור.

בהתמקן בשרעפיו, לא הבחין ולא חש בגשת הבעל שם טוב אל התיבה ובהתחילו באמירת התפילה ק-ל רחום שמך.

לפתע חש הגאון מסטאנוב כמו אור גדול ובהיר זורח בשמי מוחו המקודרים. כל אותן קושיות ופירויות שניצבו כתר גדול על דרכו של התוספות, פרחו ונגזרו, והדברים ברורים ומיושבים אחד לאחד כמין חומר. שמחה רבה מילאה את כל ישותו, הוא התעורר ממחשבותיו העמוקות כאדם הניעור מתוך חלום, ומצא עצמו בבית-המדרש בסופך הבעל שם טוב הקדוש העומד אצל התיבה ושופך את ליבו לפני המקום בתפילת "ענונו ה' ענונו".

משאך סיים הבעל שם טוב את אמירת "ענונו" ובטרם עקר רגליו לשוב אל מקומו, גח ולחש על אחנו של האורח: "נו, מה דעת בכוך תורתו על ה'פושט' שלמד ה'ענונו' שלנו בדברי התוספות?!" נבהל הגאון מסטאנוב עד עמקי נשמתו, ובעודו מרתית חזק ענה ואמר: "זה עתה למדתי לדעת כי לכבוד קדושתכם יש חלק בתורתו של אש ואיש מישאל, וכי גם מבלי לדבר דבר מסוגלים הינכם להשכיל לבבות באורה של תורה. ולכן מרגע זה ואילך הנני מוכן ומזומן לקשר נפשי בנפשכם ולקבל על עצמי מרותכם בכל ליבי ונפשי."

ולא יצא הגאון מסטאנוב ממזיבו עד שלא השיגתו איגרת שנשלחה מביתו על ידי הבית-דואר לבשרו כי עלתה ארוכה שלימה לתחלואי בנו, אך גם אז לא מיהר עדיין לשוב לביתו ולקהילתו, כי אם נשאר עוד שבועות וירחים להסתופף בצל קדושתו של מרן הבעל שם טוב, להתחמם לאורו ולצקת מים על ידיו.

(בסדר עבדיך)

עוד אחד לומר ק-ל רחום שמך וענונו כמו אני, אזי הייתי מביא משיח."

אמירת "ענונו" של הבעש"ט פתחה שערי סוד

תיאור מרטיט אודות אחת מאותם פעמים בהם אמר הבעש"ט הקדוש "ענונו" בפני הציבור, וההשפעה העצומה שהיתה לאמירה זו, מתואר בספר "בסוד עבדיך" לידיד ספרא רבא הרב מרדכי גרליץ הי"ו.

היה זה כשבנו של הגאון הקדוש בעל "תפארת ישראל" מסטאנוב, מגדולי הדור בימי הבעש"ט הק', חלה אנושות. אמנם הגאון מסטאנוב לא נמנה באותה עת על עדת החסידים, אך כבר נפגש מספר פעמים עם מרן הבעש"ט, ולאור הפצרות בני ביתו נסע למזכ"ל לחלות את פני הבעש"ט ולבקשו עצה לישועתו ורפואתו.

וכך הוא מגולל את דבר המעשה:

בבית-מדרשו של הבעל שם טוב הקדוש עומדים צפופים. ההיכל מלא מפה אל פה בראשי עם קודש. דממה עמוקה שורה על הכל וכל העינים צופיות לדמותו הטהור של הצדיק, עד שיאותת בידו לבעל התפילה ויחל באמירת הסליחות.

בידיו של האורח, רבה של סטאנוב, אשר הגיע זה עתה לבית-המדרש, לא היה מצוי סדר סליחות, כיוון שלא היה בדעתו להשתתף כל-כך בדרכו וכסבור היה לומר את הסליחות בביתו. עוד בטרם הבחין אדם בכניסתו, דחק הרב האורח את עצמו בין העומדים הצפופים ונעמד בסמוך לתיבה, מקום אשר בעל התפילה עומד שם, כדי שיוכל להביט ולקרוא את הסליחות מתוך הסידור הגדול הפתוח לפניו.

ערפילי טוהר מרחפים בחלל, צעפיי דמעות ודוקי שרעפים פרושים על הפנים החיוורות, וקולות התפילה המיתמרים ועולים מתחזקים וגוברים מרגע לרגע. עוד מעט וחרדת אלוקים אופפת את כל בית-המדרש, ונשמות זכות נכספות ומתחטאות נישאות אל על על כנפי התפילה ברגשי להט קודש.

מנהג היה נקוט בידו של הבעל שם טוב, שבעת אמירת התפילות ק-ל רחום שמך" ו"ענונו ה' ענונו" שבסליחות, היה הוא בעצמו עובר לפני התיבה. גם היום כאשר הגיע תורן של אותן התפילות, פסע בעל-התפילה לאחוריו ונטש את מקומו אצל העמוד, ודממה השתררה בקרב הקהל עד שניגש הבעל שם טוב אצל העמוד ופתח לומר את תפילתו בסלידון.

מנהג הבעש"ט ואדמו"ר ריו"ן לרדת לפני התיבה באמירת 'קל רחום' ו'ענונו' שבסליחות

ענונו עונה בעת רצון ענונו (סליחות)

מאז ועד היום נהגו הצדיקים הקדושים לבית רח"ק, שלא לקרות בתורה לפני הציבור או לרדת לפני התיבה, מלבד אחת בשנה כאשר היו יורדים לפני התיבה עפ"י הקבלה שבידם מקינם אבי הושלת, המגיד הגדול ממעזריש, לאמירת הפיוטים שמסיימים את הסליחות: "ק-ל רחום שמך" ו"ענונו".

כידוע לידועי תורת הח-ג, אלו הם הפיוטים היחידים שיש בהם "כוונות" נגשבות. תפילות אלו היו נאמרות ע"י הצדיקים פיסקא בפסיקא בקול דממה דקה ובנעימה עילאית מיוחדת הממייסה לב כל שומעיה. ובה נהגו מנהג מיוחד צדיקי בית רח"ק לדורותיהם, שהיו יורדים לפני התיבה לאמירת הפיוטים ק-ל רחום שמך" ו"ענונו" שלאחר סליחות, אז יוצאים הם מחדרם בו הם מתפללים את כל התפילות, נעמדים לפני העמוד, ומעתיקים ברגש פסקה אחר פסקה את מילות הסליחות ק-ל רחום" ו"ענונו" ו"מי שענה".

מקור המנהג בהנהגת מרן בעל שם טוב

מקורו של מנהג זה הוא במנהגו של מרן הבעל שם טוב זי"ע, והוא מחזר באגרת שכתבה הרבנית אדל ע"ה, בתו של אור שבעת הימים מרן הבעל שם טוב זי"ע, אל הרה"ק רבי שלום מפראהבישט זי"ע - "הגרויסער רבי שלום", ובה פרטים שונים אודות מנהגי הבעש"ט הק', כמו בעניני זמן התפילה ועוד הרבה הנהגות.

בין היתר נכתב שם שאצל מרן הבעש"ט היו אומרים סליחות רק ג' פעמים, בימים שהיה מתענה בהם, שכן לאמירת הסליחות יש שייכות לתענית. הבעש"ט הק' היה מתענה ביום א' לסליחות. בערב ראש-השנה, וביום אמירת סליחות י"ג מידות. בימים אלו היה אומר סליחות והיה יורד לפני התיבה לאמירת "ענונו", לפי שהיה סבור שזהו עיקר הסליחות, ואילו המון העם אומרים אותו במרצה. משום כך היה הבעש"ט הק' יוצא לומר "ענונו" לפני התיבה.

בדברים נוראים בעניני זה כתב הרה"ק רבי אפרים מסאדליקוב, נכדו של מרן הבעל שם טוב זי"ע, בספר הק' "דגל מחנה אפרים" - ליקוטים: "פעם אחת שמעתי ממנו [מאבי זקני הבעש"ט זלה"ה], אם היה יכול